

Vattentjänstplan Hallstahammar kommun

2025-09-08

Granskningsversion

*Mål och
budget*

Strategi

Program

*Hand-
lingsplan*

HALLSTAHAMMARS
KOMMUN

Mål och budget

Beslutad av:

Datum och paragraf:

Strategi

Giltighetstid:

Program

Revideringar och omarbetningar:

Handlingsplan

Dokumentet gäller för:

Dokumentansvarig: (befattning och organisatorisk tillhörighet)

Innehåll

	Begreppsförklaringar	5
	Inledning	8
	Vad är en vattentjänstplan?	8
	Metodik för framtagande av vattentjänstplanen.....	8
	Giltighetstid och uppföljning	9
	Strategisk miljöbedömning	10
	Kopplingar till andra styrande och vägledande dokument.....	10
	Läsanvisning	11
	Ställningstaganden avseende VA-försörjning i Hallstahammars kommun.....	12
	Förutsättningar för VA-försörjning.....	13
	Lagstiftning, mål och direktiv	13
	Roller och ansvar	14
	VA-försörjning i olika delar av kommunen	15
	Allmän VA-försörjning.....	15
	Anslutningar via avtal – utanför verksamhetsområdet.....	16
	Enskilt VA.....	16
	Kommunens yt- och grundvatten.....	17
	Bebyggelseutveckling	20
	Åtgärder – förutsättningar för VA-försörjning	22
	Långsiktig planering för den allmänna VA-anläggningen.....	23
	Dricksvattenproduktion.....	23
	Vattenskyddsområden.....	23
	Reservvatten och nödvatten	24
	Ledningsnäten	24
	Dricksvattenledningsnät.....	24
<i>Mål och budget</i>	Spill- och dagvattenledningsnätet	25
<i>Strategi</i>	Dagvattenhantering	25
<i>Program</i>	Spillvattenrening	25
	Avloppsreningsverk	25
<i>Handlingsplan</i>	Slamhantering	26

Uppströmsarbete	26
VA-anläggningarnas funktion vid skyfall.....	27
Metod för bedömning av påverkan från skyfall och höga vattennivåer.....	28
Åtgärder – den allmänna VA-anläggningen.....	30
Identifiering och klassificering av bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet	32
Metod för behovsbedömning samt klassificering	33
Resultat av behovsbedömning samt klassificering.....	36
VA-utbyggnadsområden	39
VA-utredningsområden.....	39
VA-bevakningsområden	39
Enskilt VA-område	39
Åtgärder – bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet.....	40
Konsekvenser	42
Miljökonsekvenser	42
Sociala konsekvenser	42
Ekonomiska konsekvenser	43

Bilagor

Bilaga 1: Områden utanför nuvarande verksamhetsområde för VA: Beskrivning och klassificering

Bilaga 2 - Bedömning av betydande miljöpåverkan

Bilaga 3 - Samrådsredogörelse

*Mål och
budget*

Strategi

Program

*Hand-
lingsplan*

Begreppsförklaringar

Begrepp	Definition
<i>Allmän VA-anläggning</i>	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag. Kallas ofta kommunalt VA.
<i>Anläggningsavgift</i>	Engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning
<i>Avlopp</i>	Bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning
<i>Avtalsanslutning</i>	Fastighet/er som ligger utanför det allmänna VA-verksamhetsområdet kan om så överenskomms med VA-huvudmannen anslutas till den allmänna VA-anläggningen genom avtal.
<i>Bräddning</i>	Orenat eller ofullständigt renat avloppsvatten som släpps ut från ledningsnät för spillvatten eller reningsverk, och som inte leds via en provtagningspunkt som används för behandlat utgående avloppsvatten.
<i>Dagvatten</i>	Tillfälligt förekommande avrinnande vatten på ytan av mark eller konstruktion som ligger öppet, synligt på ytan t.ex. regnvatten, smältvatten, spolvatten, framträngande grundvatten.
<i>Enskild anläggning</i>	En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän VA-anläggning
<i>Förbindelsepunkt</i>	Gränsen mellan det allmänna VA-nätet och fastighetens egna ledningar (servisledningar). Förbindelsepunkten ligger vanligtvis 0,5 meter utanför fastighetsgränsen.
<i>Förnyelse</i>	Ett planlagt utbyte av ledning eller anläggning, som till exempel omläggning, spräckning, infodring eller annan åtgärd som ger ledningssträckningen nyvärde.
<i>Förnyelsetakt</i>	Andel av total ledningslängd som förnyas under en tidsperiod.
<i>Gemensamhetsanläggning</i>	Anläggning som är gemensam för flera fastigheter.
<i>Miljö kvalitetsnormer (MKN)</i>	Bestämmelser om kvaliteten på miljön i en vattenförekomst i ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.
<i>Nödvatten</i>	Nödvatten är vatten som distribueras till konsumenter på annat sätt än via ledningsnätet, exempelvis i tankar. Nödvatten ska hålla samma kvalitet som dricksvatten.

Mål och budget
Strategi
Program
Handlingsplan

	Begrepp	Definition
	<i>Odebiterat vatten</i>	Mätt eller omätt vattenförbrukning som inte debiteras.
	<i>Personekvivalent (pe)</i>	Tal som beskriver belastningen från allmän verksamhet och industri såväl som från hushåll på ett ledningsnät eller reningsanläggning.
	<i>Recipient</i>	En sjö, hav eller vattendrag som tar emot ("är recipient för") till exempel avloppsvatten från ett reningsverk.
	<i>Reservvatten</i>	Distribution av reservvatten sker i det ordinarie ledningsnätet eller i ett provisoriskt ledningsnät. Reservvattenförsörjningen baseras på en alternativ vattentäkt eller ett alternativt vattenverk.
	<i>Revaq</i>	Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk, skapa en hållbar återföring av växtnäring samt att hantera riskerna på vägen dit. Arbetet leder till bättre kvalitet på slammet och utgående avloppsvatten.
	<i>Spillvatten</i>	Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och liknande.
	<i>Tillskottsvatten</i>	Samlingsbegrepp för vatten som utöver spillvatten avleds i spillvattenförande avloppsledning. Tillskottsvatten kan således vara dagvatten, dränvatten, inläckande sjö- och havsvatten eller dricksvatten. Observera att tillskottsvatten även inkluderar medvetet inkopplat vatten, som till exempel dag- och dränvatten i kombinerade system.
	<i>VA-anläggning</i>	En anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse.
	<i>VA-försörjning</i>	Med VA-försörjning menas dricksvattenförsörjning och omhändertagande av avloppsvatten.
	<i>VA-huvudman</i>	Den som äger en allmän VA-anläggning.
	<i>Vattenförekomst</i>	I princip allt vatten i Sverige, förutom det öppna havet, är indelat i mindre enheter som kallas vattenförekomster (förutsatt att de har en viss storlek). Det finns fyra sorters vattenförekomster; sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.
	<i>Vattenskyddsområde</i>	För att skydda grundvatten eller ytvatten kan olika vattenskyddsområden bildas. Inom området finns då begränsningar i hur marken får användas. Det är Länsstyrelsen eller kommunen som bestämmer om ett område ska vara ett vattenskyddsområde.
Mål och budget		
Strategi	<i>Vattentjänster</i>	Vattenförsörjning och avlopp (VA)
Program	<i>VA-verksamhetsområde</i>	Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning. Förkortas ofta VO.
Handlingsplan		

*Mål och
budget*

Strategi

Program

*Hand-
lingsplan*

Inledning

En strategisk och långsiktig planering för vatten och avlopp (VA) är viktig för att tydliggöra mål och prioritera åtgärder. Det bidrar till att kommunen kostnadseffektivt kan möta framtida utmaningar. VA-planeringen skapar förutsättningar för en långsiktig och hållbar planering för VA-försörjningen i hela kommunen, både för den allmänna (kommunala) och för den enskilda VA-försörjningen. VA-försörjning är en viktig del av den övergripande samhällsplaneringen.

Vad är en vattentjänstplan?

Den första januari 2023 trädde en lagändring i kraft i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV, 2006:412), som innebär att varje kommun ska upprätta en vattentjänstplan som ska innehålla:

- kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses
- kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är inte rättsligt bindande, men bör ses som kommunens eget styrdokument för att på ett effektivt sätt genomföra åtgärder. Kommunfullmäktige beslutar om antagande. Kommunfullmäktige ska även minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster.

Samråd med berörda fastighetsägare och myndigheter har genomförts under perioden 17 februari till 6 april 2025. Inkomna synpunkter finns sammanställda i en samrådsredogörelse i Bilaga 3.

Utöver kravet på vattentjänstplaner infördes en ändring i LAV som innebär en ökad flexibilitet vid bedömningen gällande om det finns behov av en allmän vattentjänst. I bedömningen ska särskild hänsyn tas till lokala förutsättningar att tillgodose vatten- och avloppsförsörjningen genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön

Metodik för framtagande av vattentjänstplanen

VA-planering har, historiskt, ofta genomförts i fyra steg enligt Havs- och vattenmyndighetens (HaV) ”Vägledning för kommunal VA-planering”, publicerad 2024:

1. VA-översikt – utgångsläge och förutsättningar samt identifiering av framtida behov och utmaningar
2. VA-policy – mål och riktlinjer för arbetet med VA-försörjningen
3. VA-plan – åtgärder för att uppnå behoven samt önskat framtida läge
4. Implementering och uppföljning.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Hallstahammar kommun har ingen fastställd VA-plan sedan tidigare. En VA-plan är generellt mer omfattande än vad som krävs för en vattentjänstplan. I Hallstahammar

kommun har beslut tagits om att ersätta VA-plan med en vattentjänstplan, och framtagandet har i stort sett följt HaV:s vägledning enligt ovan. Åtgärderna i vattentjänstplanen innefattar fler aspekter av VA-försörjningen än vad lagstiftningen kräver. Huvudsyftet med planen är att utgöra ett underlag i verksamhetsplaneringen för berörda tjänstepersoner.

Åtgärderna innebär i flera fall framtagande av konkreta handlingsplaner för ett specifikt område eller löpande arbete för att nå uppsatta mål. Handlingsplanerna ska då redovisa behov och ekonomiska konsekvenser på VA-taxan på längre sikt. Vattentjänstplanen innehåller endast övergripande resonemang om konsekvenser. Det mer konkreta genomförandet av åtgärderna specificeras och godkänns i budgetarbetet för varje enskilt år.

Alla åtgärder som krävs inom VA-verksamheten är inte specificerade i vattentjänstplanen. Exempelvis tas inte åtgärder som kopplar till säkerhet, hot och civil beredskap upp i denna plan utan hanteras separat.

VA-översikten är framtagen som ett underlag för den nulägesbeskrivning som finns i vattentjänstplanen. Översikten har statusen av ett internt arbetsdokument. I stället för en VA-policy har Hallstahammar valt att ta fram ställningstaganden som infogats i denna vattentjänstplan.

VA-översikt, ställningstaganden samt vattentjänstplan har tagits fram av Hallstahammar kommun och Mälarenergi Vatten AB genom ett förvaltningsövergripande samarbete. Arbetet har pågått sedan början av hösten 2023.

Inom kommunen är det framförallt personal från Kommunstyrelseförvaltningen (Samhällsbyggnadsenheten och Enheten för strategisk utveckling och planering) samt Bygg- och miljöförvaltningen som deltagit i arbetet. Sweco har anlåtats som processtöd för arbetet.

Giltighetstid och uppföljning

I förarbetena till ändringen i LAV konstateras att vattentjänstplanen bör ha en planeringshorisont på cirka 12 år för att anses uppfylla kravet på långsiktig planering. Denna plan är framåtblickande i den mån det har varit möjligt. Föreslagna åtgärder är dock begränsade till kommande fyraårsperiod, och uppdateras därefter med nya åtgärder och prioriteringar.

Mälarenergi Vatten kommer att initiera en årlig uppföljning av vattentjänstplanen tillsammans med Hallstahammars kommun och en aktualitetsprövning inom fyra år enligt kraven i lagstiftningen. Syftet med den årliga uppföljningen är att fånga upp eventuella förändringar, som kan medföra en omprioritering av slutsatser och åtgärder. Den årliga uppföljningen kräver inte politiskt beslut.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

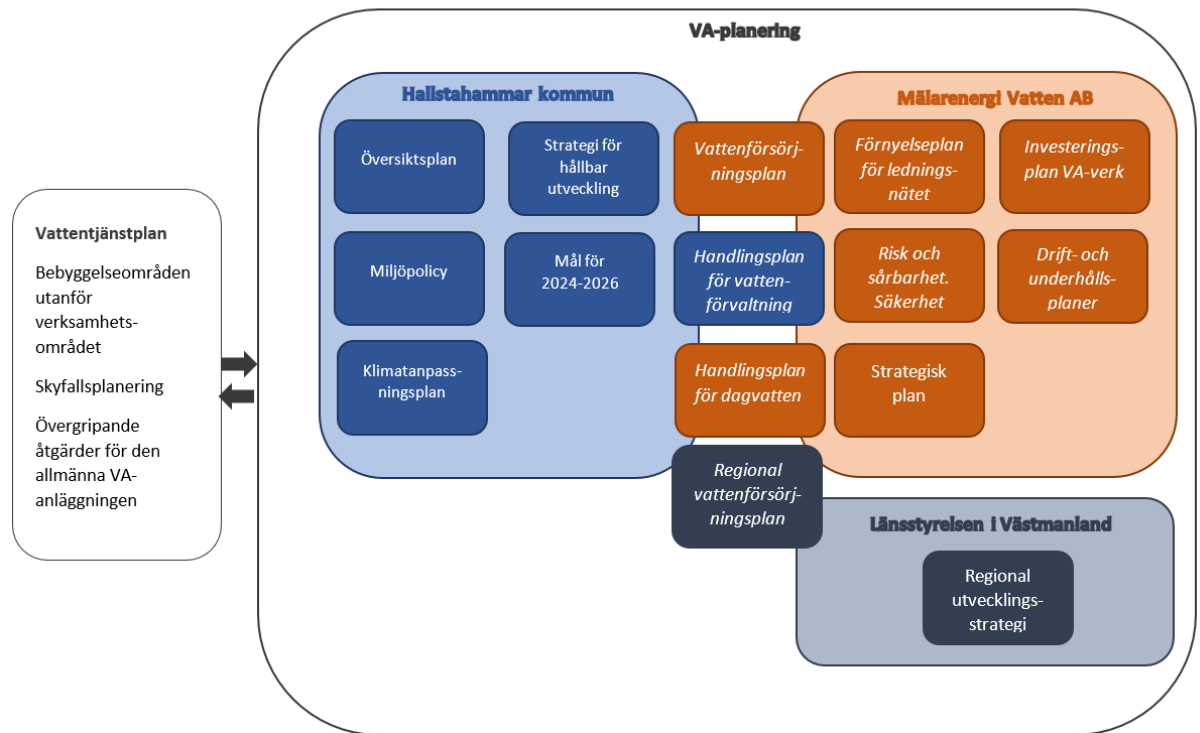
Strategisk miljöbedömning

För planer som krävs enligt lag måste kommunen genomföra en utredning om planens genomförande innebär betydande miljöpåverkan. Utredningen, som redovisas i bilaga 2, följer miljöbalkens bestämmelser om strategiska miljöbedömningar.

Enligt utredningen bedöms vattentjänstplanen inte medföra betydande miljöpåverkan.

Kopplingar till andra styrande och vägledande dokument

Vattentjänstplanen hämtar underlag och information från flera andra styrande och vägledande dokument. Vattentjänstplanen identifierar och ger input för framtagandet av mer fördjupande handlingsplaner, exempelvis förnyelse- och investeringsplaner. Figur 1 visar exempel på sambandet mellan planer och andra dokument som har tagits fram eller ska tas fram av Hallstahammar kommun, Mälarenergi Vatten AB eller Länsstyrelsen.

Figur 1: Sambandet mellan planer och andra dokument som tagits fram eller ska tas fram av Hallstahammar kommun, Mälarenergi Vatten AB och Länsstyrelsen. Kursiv text i figuren innebär att planen håller på att tas fram eller ska tas fram utifrån ett identifierat behov i vattentjänstplanen. Figuren visar inte alla planeringsdokument, utan ger endast exempel. Planer mellan rutor behöver tas fram genom samarbete, men arbetet initieras av en av parterna.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

I översiktsplanen finns riktlinjer för markanvändningen i kommunen, som bland annat ger information om var exploatering anses lämplig. I kommunens klimatanpassningsplan finns information om påverkan från skyfall. I vattentjänstplanen har analysen för skyfallspåverkan på VA-anläggningen fördjupats. Hallstahammars kommun har även en

antagen miljöpolicy och strategi för hållbar utveckling samt kommunfullmäktiges mål för 2024–2026 som är styrande för verksamheten.

Arbete med att ta fram en vattenförsörjningsplan har startat och beräknas vara klart år 2025. Under framtagandet av underlag för vattentjänstplanen konstaterades att det finns ett behov av ett styrande dokument för dagvattenhantering samt samordning i vattenförvaltningsarbetet. Dessa planer behöver tas fram genom samarbete mellan Hallstahammar kommun och Mälarenergi Vatten AB. Förnyelseplan för ledningsnätet samt investeringsplan för VA-verken är under framtagande.

Förutom de dokument som nämnts ovan finns på regional nivå planen *Regional utvecklingsstrategi 2030 – vår strategi för ett livskraftigt Västmanland* (2020). Arbete med en regional vattenförsörjningsplan kommer, enligt Länsstyrelsen, att startas upp när resurser finns tillgängliga.

Läsanvisning

De första två kapitlen, efter inledningskapitlet, i planen redovisar Hallstahammars ställningstaganden för VA-försörjning samt förutsättningar som påverkar eller styr densamma. Därefter redovisas den långsiktiga planeringen för VA-försörjning inom nuvarande verksamhetsområde för VA, behov av allmänt VA i övriga delar av kommunen samt hur skyfall kan komma att påverka den allmänna VA-anläggningen. Sist redovisas vattentjänstplanens konsekvenser.

I slutet av tre kapitel finns tabeller med föreslagna åtgärder som arbetsgruppen tagit fram för att möta behov och utmaningar identifierade i kommunens interna nulägesbeskrivning (VA-översikt).

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Ställningstaganden avseende VA-försörjning i Hallstahammars kommun

Havs- och vattenmyndighetens ”Vägledning för kommunal VA-planering” (2014) föreslår att kommunen tar fram en kortfattad VA-policy som beskriver strategiska vägval och riktlinjer för hantering av olika frågor. VA-policyn eller motsvarande bör vara en politiskt beslutad viljeyttring. I stället för att ta fram en separat VA-policy har Hallstahammars kommun valt att lägga in ställningstaganden i vattentjänstplanen.

Säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning

Hallstahammars kommun ska säkra vattentillgång och vattenkvalitet främst från Strömsholmsåsen för den allmänna dricksvattenförsörjningen. Vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter hålls uppdaterade. Eventuell påverkan från framtida klimatförändringar beaktas.

Säkerställa den långsiktiga funktionen för VA-anläggningen

Ledningsnät och anläggningar ska underhållas och förnyas så att full funktion upprätthålls och VA-systemet förbättras. Aktivt arbete med att minska mängden odebiterat vatten och tillskottsvatten bedrivs.

Vid bebyggelseutveckling inom kommunen ska möjlighet till VA-lösningar beaktas tidigt för medvetna val och en långsiktigt hållbar VA-försörjning

Vid all planering av ny bebyggelse ska tillräckligt bra underlag samlas in för att kunna bedöma möjligheten till vatten- och avloppsförsörjning över tid och därmed även lämpligheten för bebyggelse på platsen. I detta ingår till exempel dricksvattenförsörjning, spill- och dagvattenhantering samt översvämningssrisker. Arbetet ska bedrivas i samarbete mellan kommunens förvaltningar och Mälarenergi Vatten.

En klimatanpassad och långsiktigt hållbar dagvattenhantering

För att nå en klimatanpassad och långsiktigt hållbar dagvattenhantering i ny och befintlig bebyggelse krävs ett gemensamt arbete och en gemensam syn inom kommunen. I hållbar dagvattenhantering ingår både att hantera risker för översvämningar samt begränsning av föroreningsutbredning till recipienter.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Förutsättningar för VA-försörjning

VA-försörjningen i en kommun, både den allmänna och den enskilda, behöver ta hänsyn till ett antal faktorer vilka beskrivs i detta kapitel. Tillsammans utgör dessa faktorer grundförutsättningar för att kunna driva och utveckla verksamheten på ett effektivt sätt. Grunden för hela VA-försörjningen finns i befintlig lagstiftning som måste efterlevas. Ansvar och roller i arbetet med VA-försörjningen beskrivs i detta kapitel. Vidare behöver VA-verksamheten ta hänsyn till planerad bebyggelseutveckling inom kommunen samt var det kan bli aktuellt med en allmän VA-anläggning eller om det ska fortsätta vara enskilda lösningar. Verksamhetsområdet och VA-taxan behöver hållas uppdaterade för att säkerställa att de som ska omfattas av de allmänna vattentjänsterna gör det samt betalar avgifter enligt gällande taxa.

Lagstiftning, mål och direktiv

VA-verksamheten styrs och påverkas av ett stort antal olika lagar, mål och direktiv.

De viktigaste lagarna som styr både Mälarenergi Vattens och kommunens arbete är:

- **Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV)** - syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas ur ett långsiktigt perspektiv. Enligt LAV ska kommunen, genom VA-huvudmannen, ordna vatten och avlopp till områden med blivande eller befintlig bebyggelse. Kravet gäller under förutsättning att det finns ett behov av att lösa vatten- och avloppsförsörjningen i ett större sammanhang, för att skydda människors hälsa eller miljön. Vanligtvis krävs enligt rättspraxis minst 20 fastigheter som ligger någorlunda nära varandra, för att det ska räknas som ett större sammanhang. Kravet kan vara aktuellt även vid färre fastigheter, om de exempelvis ligger på ett sätt som medför sanitära olägenheter eller miljöpåverkan. Vid bedömningen av behovet ska kommunen ta hänsyn till förutsättningarna för att tillgodose behovet genom en enskild anläggning.
- **Miljöbalken (MB)** - Bestämmelserna som återfinns i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I miljöbalken klargörs att utsläpp av avloppsvatten är miljöfarlig verksamhet och att avloppsvatten ska omhändertas utan risk för människors hälsa eller miljön genom att lämpliga avloppsanordningar ska uppföras. Av miljöbalken framgår att kommuner och myndigheter har ansvar för att säkerställa att de miljö kvalitetsnormer som återfinns i 5 kap. miljöbalken alltid ska beaktas vid planering, planläggning, handläggning av miljöärenden, tillsyn och i föreskrifter. Detta innebär att miljöbalkens krav på miljö-, hälso-, och resurshushållningsprestandan alltid gäller oavsett vem som är huvudman för en avloppsanläggning.
- **Plan- och bygglagen (PBL)** - innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten samt om byggande. Enligt PBL ska bebyggelse lokaliseras utifrån markens lämplighet vilken bedöms utifrån flera faktorer. En faktor för markens

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

lämplighet är möjligheten att ordna vattenförsörjning och avlopp samt att förebygga vattenföroreningar.

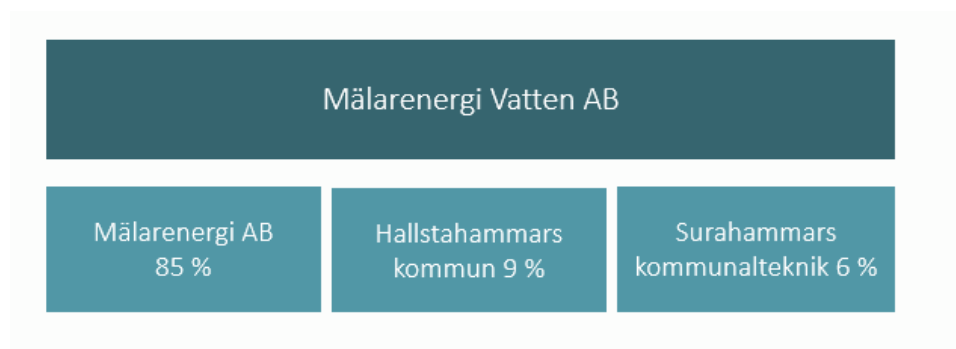
Förutom lagstiftningen finns globala, nationella och lokala mål samt EU-direktiv som påverkar VA-verksamheten.

Roller och ansvar

Kommunfullmäktige i Hallstahammar har det övergripande ansvaret för VA-försörjningen i Hallstahammar. Kommunen är VA-huvudman och äger den allmänna VA-anläggningen.

VA-huvudmannens skyldigheter gäller bara inom VA-verksamhetsområdet vilket är det geografiska område som kommunfullmäktige beslutar ska omfattas av den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen. Verksamhetsområdet behöver uppdateras när förhållandena förändras. VA-huvudmannens verksamhet finansieras genom VA-taxan som ska täcka nödvändiga kostnader för att ordna och driva VA-anläggningen. Avgifter och taxans konstruktion behöver ses över regelbundet.

Den 1 januari 2022 bildades VA-bolaget Mälarenergi Vatten AB, som ansvarar för den allmänna VA-försörjningen i Västerås kommun, Hallstahammars kommun och Surahammars kommun. Kommunerna äger en viss del av VA-bolaget, där Hallstahammar äger 9 %, se Figur 2. Västerås Stad äger Mälarenergi AB.

Figur 2 Ägarandelar för Mälarenergi Vatten AB.

Verksamheten drivs utifrån tecknat uppdragsavtal vilket utgör grundförutsättningen för hur VA-verksamheten i Hallstahammars kommun ska bedrivas.

Bygg- och miljönämnden i Hallstahammar ansvarar, med stöd av miljöbalken, för tillsyn av den enskilda spillvattenhanteringen. Nämnden ansvarar även för tillsyn enligt Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten då det gäller enskilda större vattentäkter. Till sådana vattentäkter räknas vattentäkter som försörjer minst 50 personer med dricksvatten eller där minst 10 m³ dricksvatten per dygn produceras och tillhandahålls. Vattentäkter som är del av offentlig eller kommersiell verksamhet omfattas också alltid av dricksvattenföreskrifterna. Tillsynsarbetet finansieras med tillsynsavgifter.

Bygg- och miljönämnden ansvarar även, genom plan- och bygglagen, för att vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked lokalisera byggnationen till

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

mark som är lämpad med hänsyn till bland annat förutsättningar för vatten- och avloppsförsörjning, oavsett om den ska vara enskild eller kommunal

För att det gemensamma arbetet med vattenförvaltning, VA och dagvattenfrågor ska fungera bra behöver Hallstahammars kommun och Mälarenergi Vatten skapa gemensamma forum för samarbeten.

VA-försörjning i olika delar av kommunen

VA-försörjningen inom kommunen kan lösas på i huvudsakligen tre sätt; anslutning till den allmänna VA-försörjningen inom VO, anslutning till den allmänna VA-försörjningen genom avtal utanför VO där så är möjligt, eller genom enskild VA-försörjning. Vilket alternativ som är aktuellt beror främst på var i kommunen man är bosatt. Alternativen skiljer sig åt så till vida att det är olika lagstiftningar som styr VA-försörjningen, hur avgifter ska betalas samt vilka rättigheter och skyldigheter man som fastighetsägare har.

Allmän VA-försörjning

I dagsläget är cirka 15 300 personer ansluta till den allmänna VA-försörjningen inom verksamhetsområdet, vilket motsvarar en anslutningsgrad på 91 % av kommunens befolkning. Majoriteten av invånarna bor i någon av kommunens tätorter. Den allmänna VA-anläggningen består av ett vattenverk och ett avloppsreningsverk samt tillhörande ledningsnät för dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Verksamhetsområdet omfattar större delen av tätorterna i Hallstahammar, Kolbäck och Strömsholm samt de mindre samhällena Sörstafors, Mölntorp och Borgåsund.

Någon större revidering av verksamhetsområdet har inte gjorts sedan 1994 med undantag för cirka 45 fastigheter i Berg som år 2019 införlivades i VO för vatten och spillvatten efter föreläggande från Länsstyrelsen. Utbyggnad av VA-anläggningen till Berg färdigställdes år 2022. För närvarande pågår även en process med att införliva 12 fastigheter längs med Oskarsborgsvägen i Strömsholm i VA-verksamhetsområdet. Även här sker det efter ett föreläggande från Länsstyrelsen. VA-utbyggnaden till Oskarsborgsvägen ska vara klar i slutet av 2026.

Under de senaste åren har Hallstahammars kommun genomfört ett omfattande arbete med att ta fram underlag för uppdatering av hela verksamhetsområdet. Dels har avgränsningen setts över, dels har verksamhetsområdet separerats för olika VA-nyttigheter; *dricksvatten*, *spillvatten*, *dagvatten fastighet* och *dagvatten gata*. Det finns därför ett material som är nästintill färdigt för beslut i kommunfullmäktige. Arbetet behöver återupptas och färdigställas.

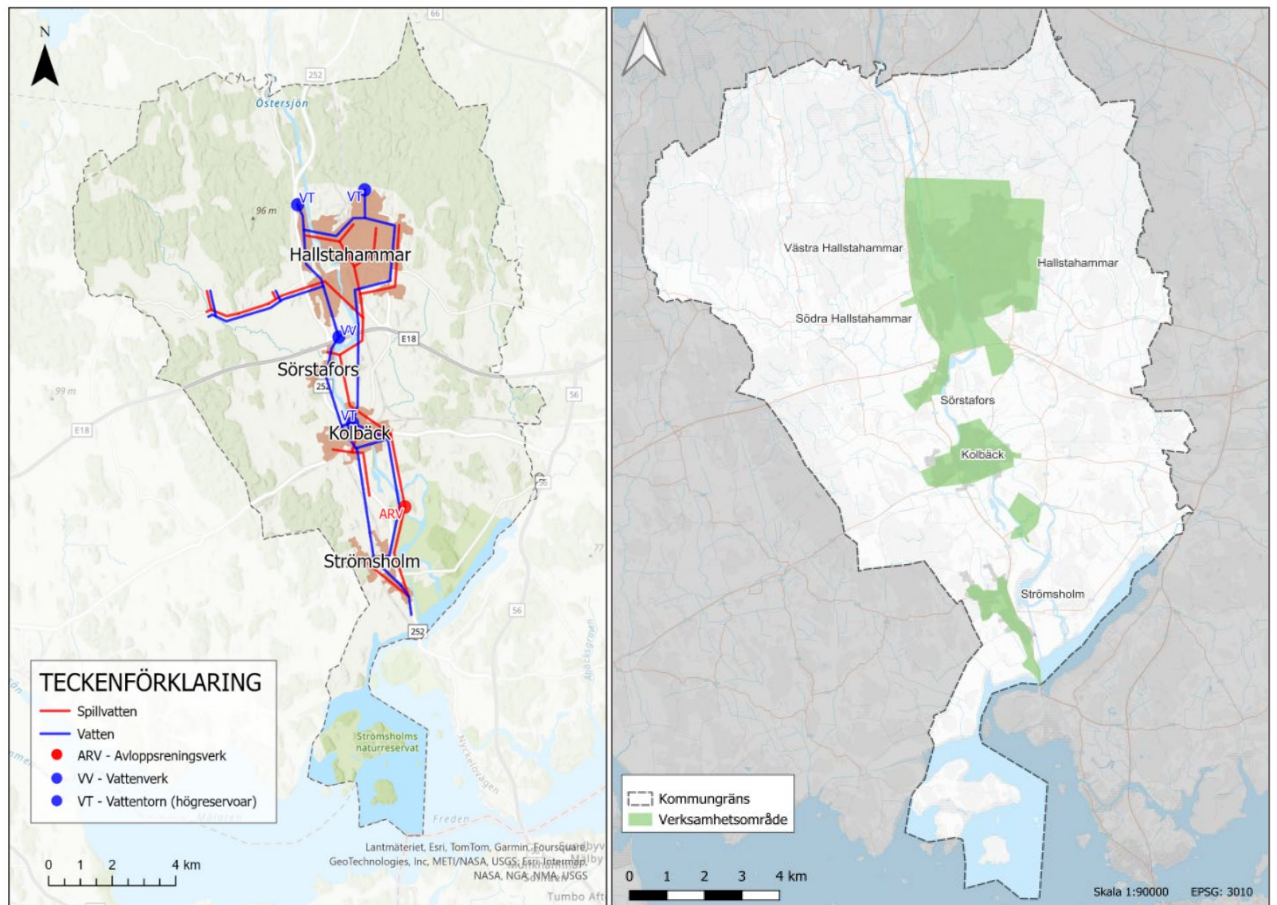
Figur 3 visar en skiss över den allmänna VA-anläggningen i Hallstahammar samt en översikt av gällande verksamhetsområde.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Figur 3: Den vänstra bilden visar översiktligt ledningsnätet för vatten (blått) och spillvatten(rött) samt läget på vatten- respektive avloppsreningsverken. Den högra bilden visar översiktligt gränserna för verksamhetsområdet för allmänt VA i Hallstahammar kommun.

Anslutningar via avtal – utanför verksamhetsområdet

Det förekommer att fastigheter utanför VO ansluts till den allmänna VA-anläggningen men det sker inte i någon större utsträckning. För sådana anslutningar upprättas numera avtal om anslutning, men det är oklart om aktuella avtal finns för samtliga befintliga anslutningar utanför VO. Totala antalet fastigheter som är anslutna till allmänt spillvatten utanför VO uppgår till 28 stycken. Motsvarande finns det 23 fastigheter som är anslutna till allmänt dricksvatten utanför VO. Flertalet av dessa fastigheter är anslutna till både dricksvatten och spillvatten. De avtalsanslutna fastigheterna återfinns i Olvsta och vid Strömsholms slott. Det finns dessutom några avtalsanslutna fastigheter i Västerås kommun i närheten av Borgåsund.

Enskilt VA

En fastighet som inte ingår i verksamhetsområdet för allmänt VA och som inte är avtalsansluten har enskild VA-försörjning. Det innebär att den enskilde fastighetsägaren,

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

en VA-förening eller en samfällighet ansvarar för tillgång till dricksvatten och att ta hand om spillvatten och dagvatten. I vardagligt tal och i lagstiftningen används begreppet enskilda avlopp som benämning på anläggningar där spillvatten från främst hushåll renas.

Hallstahammars kommun tog år 2016 fram riktlinjer för enskilda avlopp i syfte att belysa vattenförekomster inom kommunen som är extra känsliga för utsläpp från enskilda avloppsanläggningar. Beroende på hur känsligt ett område är delas det in i antingen normal eller hög skyddsnivå. Vid hög skyddsnivå ställs högre krav på avloppsanläggningens rening än vid normal skyddsnivå¹.

Kommunens yt- och grundvatten

Hallstahammars kommun tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt. Huvudsaklig avrinning från kommunen sker via Kolbäcksån vars avrinningsområde sträcker sig från södra Dalarna och ned till Mälaren-Freden.

Med utgångspunkt i EU:s ramdirektiv för vatten genomförs undersökningar och statusklassificeringar av alla utpekade vattenförekomster. För varje vattenförekomst finns också framtagna miljökvalitetsnormer som anger vilken status förekomsten ska uppnå senast ett visst datum. Information om vattenförekomster finns samlat i Vatteninformationssystem Sverige (VISS), viss.lansstyrelsen.se.

Vattenmyndigheterna har upprättat särskilda åtgärdsprogram vilka definierar ett antal åtgärder som myndigheter och kommuner ska genomföra i syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. Ett förberedande arbete har pågått i kommunen som grund för kommande åtgärder. Forum för samarbeten kring vattenförvaltningen behöver upprättas och ansvar för genomförande av åtgärder tilldelas.

I Hallstahammars kommun finns totalt tio vattenförekomster; nio avser ytvatten och en avser grundvatten. Endast grundvattenförekomsten, Strömsholmsåsen Kvikksund-Surahammar, uppnår målen gällande miljökvalitetsnormer. Figur 4 visar yt- och grundvattenförekomster och Figur 5 visar vattendragens ekologiska status.

Mål och budget

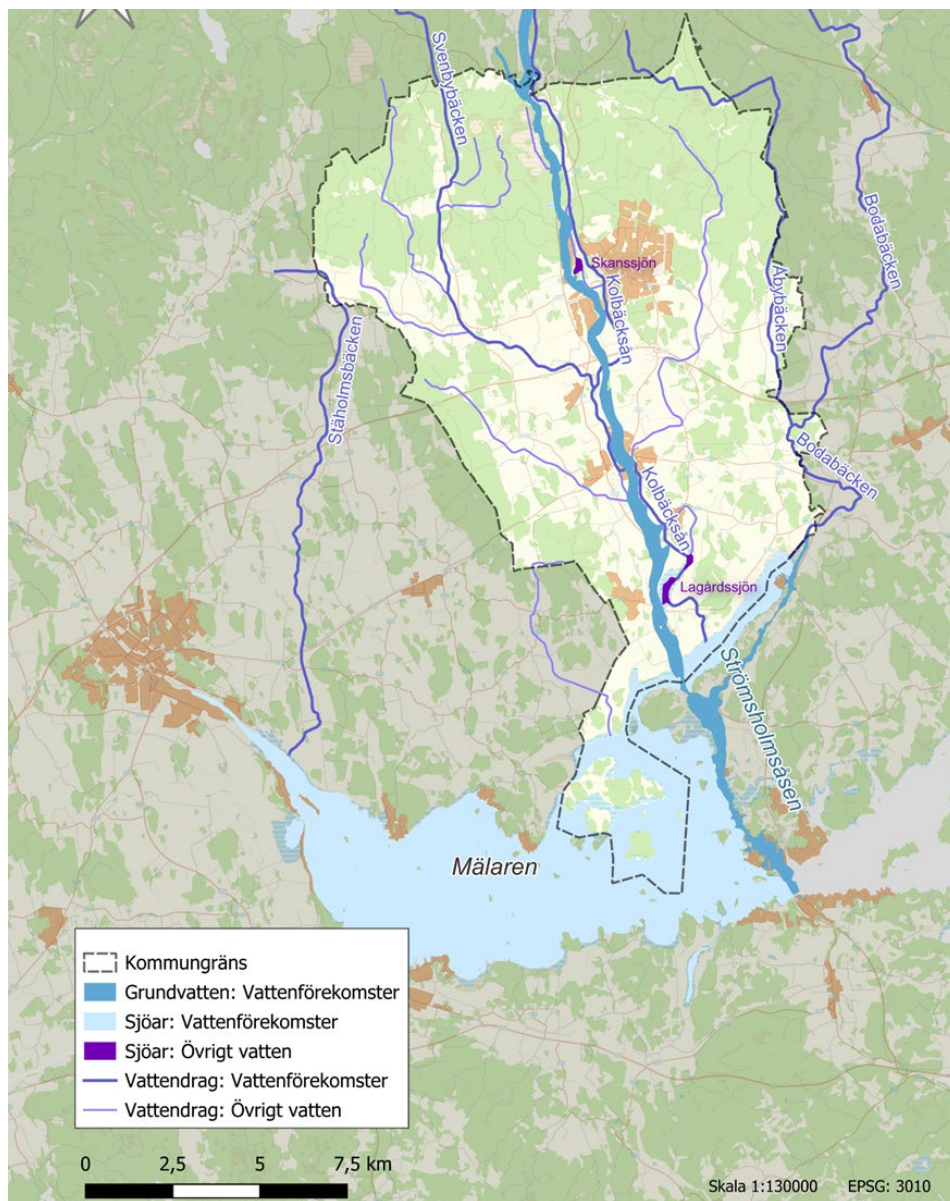
Strategi

Program

Handlingsplan

---

¹ Riktlinjer för enskilda avlopp i Hallstahammars kommun (2016).

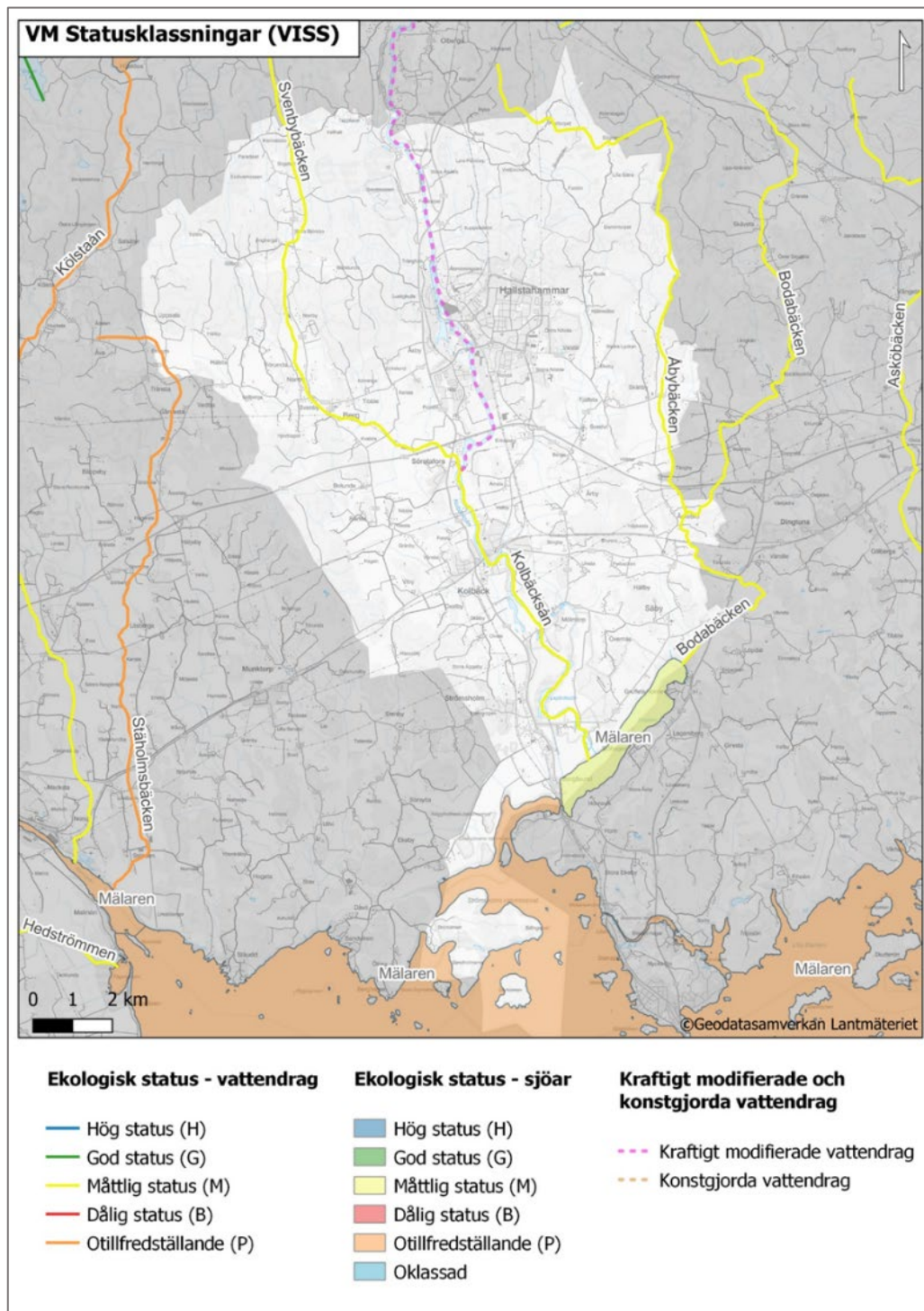
Figur 4 Ytvattenförekomster och grundvattenförekomst i Hallstahammars kommun.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Figur 5 Bilden visar de vattenförekomster som är registrerade i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) samt de senaste statusklassningarna avseende ekologisk status. Klassningen är gjord 2021.

Bebyggelseutveckling

Det pågår ett arbete med framtagande av Översiktsplan 2050 för kommunen, som beräknas antas under 2025. Planen utgår från att kommunens befolkning ska växa till mellan 18 000 och 21 000 invånare år 2050. Detta innebär att översiktsplanen kommer att möjliggöra en tillväxt med 50 – 150 personer per år till 2050.

Det finns även ett ställningstagande om att bebyggelseutvecklingen ska samlas i de befintliga tätortsnoderna och att det enbart är i befintliga tätorter eller i direkt anslutning till tätorterna som utvecklingsområden för bostäder pekas ut. Däremot kommer det tillåtas komplettering av bostadsbeståndet till viss del även på landsbygden. Inriktningen i arbetet med översiktsplanen är hittills dock att befintliga proportioner mellan landsbygd och tätort ska vara vägledande för hur stor bebyggelseutveckling som är möjlig på landsbygden.

I arbetet med översiktsplanen har det identifierats behov av ny mark för etablering av verksamheter. I nuläget är det Eriksberg, intill E18, som undersöks för utveckling av ny mark för verksamheter.

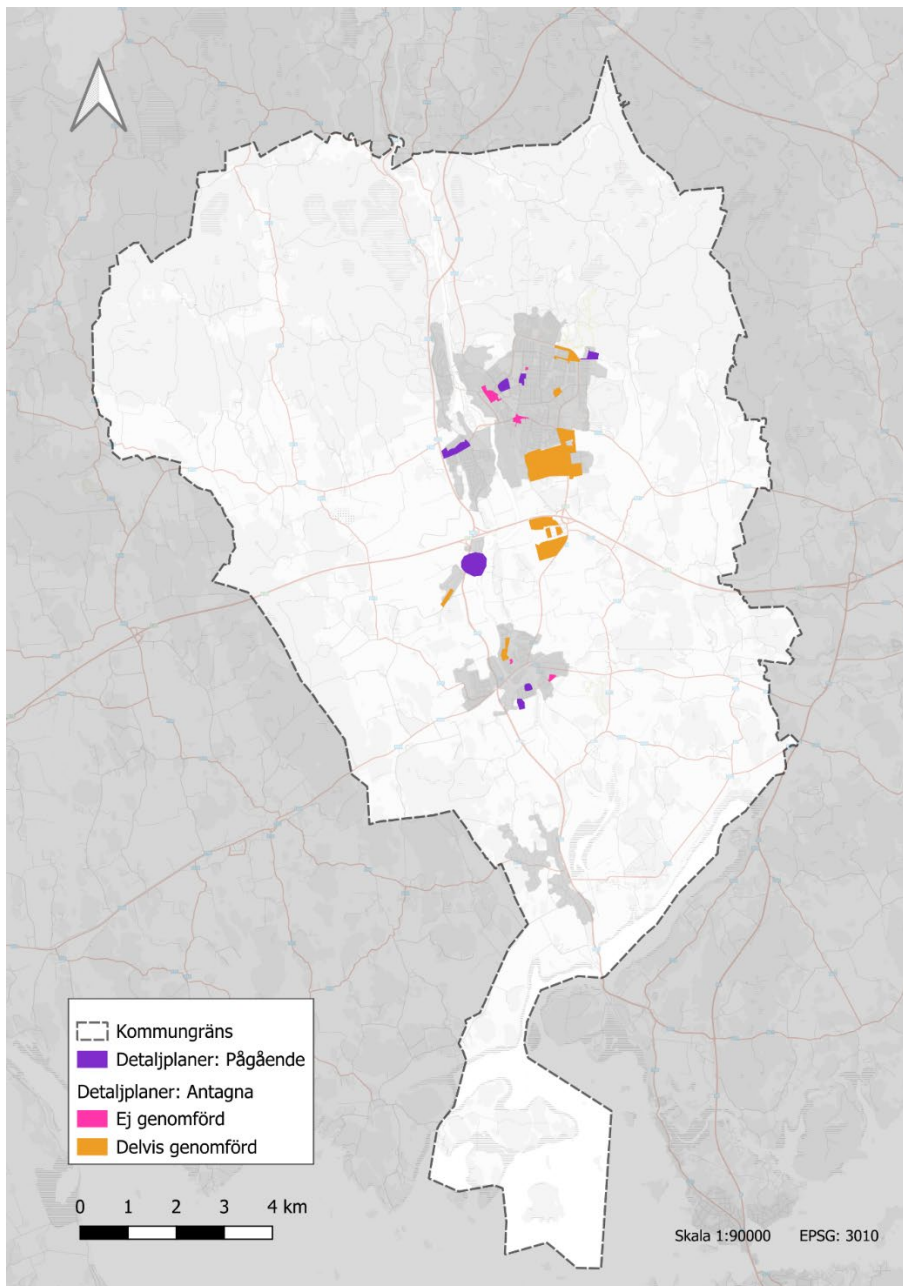
Figur 6 visar en översikt av var det pågår arbete med framtagande av nya detaljplaner samt vilka planer som är antagna men ännu inte har genomförts, eller endast delvis har genomförts. Detaljplanerna är väl samlade i befintliga tätorter i enlighet med den framtagna strategin för bebyggelseutveckling. Exploatering av de centrala delarna av Hallstahammar kan påverka befintligt VA-ledningssystem genom att ledningar behöver flyttas eller att kapaciteten är för liten.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Figur 6 Pågående och antagna detaljplaner inom Hallstahammars kommun.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Åtgärder – förutsättningar för VA-försörjning

I arbetet med VA-översikten och vattentjänstplanen har behov och utmaningar identifieras. Följande åtgärder, som omfattar förutsättningarna för VA-verksamheten, är framtagna för att möta behoven och är prioriterade under perioden 2026–2029.

Tabell 1 Åtgärder för att möta identifierade behov och utmaningar avseende grundförutsättningar för VA-verksamheten för perioden 2026-2029.

Åtgärd	Motiv/kommentar	Ansvar
Ta fram en handlingsplan för vattenförvaltningen – för att uppnå god status i vattenförekomsterna.	Det finns behov av ett forum för att diskutera gemensamma frågor, med tydlig fördelning av roller och ansvar mellan kommun och Mälarenergi Vatten. Gruppen ska formalisera arbetsuppgifter, resursbehov och ansvarsfördelning.	Hallstahammars kommun
Uppdatera verksamhetsområdet för VA.	Verksamhetsområdet behöver regelbundet ses över för att anpassas till ändrade förhållanden.	Mälarenergi Vatten
Analys av nuvarande och framtida kostnader för anslutning av nya fastigheter.	Den första analysen bör visa om taxe-konstruktionen eller anläggningsavgiften behöver justeras.	Mälarenergi Vatten
Utreda anslutningar och avtal utanför verksamhetsområdet.	Efter utredning bör ett ställningstagande göras avseende befintliga och nya avtalsanslutningar.	Mälarenergi Vatten
Ta fram en handlingsplan för dagvatten	Skapa en arbetsgrupp med deltagare från kommunen och Mälarenergi Vatten för dagvattenfrågor i syfte att gemensamt ta fram och fördela aktiviteter. Målsättningen är att arbetet bland annat ska leda till en dagvatten-policy/-strategi som inkluderar en tydlig ansvarsfördelning.	Mälarenergi Vatten

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Långsiktig planering för den allmänna VA-anläggningen

Dricksvattenproduktion

I kommunen finns ett vattenverk som är i drift, Näs vattenverk. I Kolbäck finns ett vattenverk som inte längre är i drift på grund av kvalitetsproblem i form av bekämpningsmedel och höga halter radon. Verket skulle vid behov kunna användas som reservvattenverk.

Näs vattenverk står idag för all allmän dricksvattenproduktion. Genom förstärkt infiltration, där ytvatten från Kolbäcksånen infiltreras i Strömsholmsåsen, utökas grundvattenbildningen. Infiltrationen gör att dagens behov av dricksvatten för hushåll och verksamheter kan tillgodoses. De senaste torrperioderna har inte medfört signifikant lägre grundvattennivåer i magasinen, vilket antyder att kapaciteten i åsen är god.

Kapaciteten vid Näs vattenverk bedöms vara god och klara tillkommande befolkningsökningar. Infiltrationen av vatten ligger dock i dagsläget på vad vattendomen tillåter. Vattenkvaliteten är god, med undantag för periodvis förhöjda halter av fluorid, där arbete pågår med att hålla halterna under gränsvärdet. PFAS analyseras kontinuerligt och bevakning sker så att halterna inte ökar. I dagsläget underskrids kommande gränsvärden för PFAS med god marginal. Nya gränsvärden för PFAS börjar gälla från och med 2026.

Spår av svårnedbrytbara klorerade lösningsmedel har noterats i grundvattnet inom vattenskyddsområdet, vilka bedöms komma från industriell verksamhet öster om Kolbäcksånen. Saneringsåtgärder planeras för att förhindra fortsatt spridning. Halterna i grundvattnet är dock så låga att det inte medför negativa hälsoeffekter. I utgående dricksvatten har inte klorerade lösningsmedel uppmätts. Kontinuerlig provtagning genomförs, för att kunna identifiera eventuella förändringar i halterna som kräver åtgärder.

Kunskapen om klimatförändringarnas påverkan på vattenproduktionen behöver öka. Risken för översvämningar och vad det kan medföra behöver utredas vidare liksom eventuella förändringar av kvalitet och kvantitet på råvattnet. Rätt antal mikrobiologiska barriärer behöver säkerställas, för att undvika negativ påverkan från mikroorganismer, exempelvis till följd av försämrade råvattenkvalitet.

Vattenskyddsområden

Dricksvattenproduktionen skyddas idag genom ett sammanhängande vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter. Revidering av vattenskyddsområdet enligt ny vägledning från Havs- och vattenmyndigheten pågår. Det innebär framförallt en delvis annan indelning och utbredning av skyddsområden.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Reservvatten och nödvatten

Det saknas i dagsläget reservvattentäkt för Hallstahammars kommun. Kolbäckes vattenverk skulle eventuellt kunna fungera som reservvattenverk, men produktionen skulle inte täcka dricksvattenbehovet för alla abonnenter. De tidigare kvalitetsproblemen vid Kolbäckes vattenverk gör också att noggranna undersökningar sannolikt behövs innan dricksvatten kan produceras för att täcka annat än vatten för exempelvis hygien under krissituationer.

Utredning av reservvattenförsörjning pågår och en vattenförsörjningsplan för Hallstahammar är under framtagande.

En nödvattenplan för Hallstahammars kommun togs fram 2015 men den är i behov av revidering. Revideringen bör samordnas med de andra kommunerna i Mälarenergi Vatten, där det nu finns bättre förutsättningar att nyttja tillgängliga nödvattenresurser mellan kommunerna.

Ledningsnäten

Större delen av ledningsnäten i Hallstahammar är byggda på 1960-, 70- och 80-talen.

Det byggs få nya ledningar i kommunen och det befintliga nätet åtgärdas i viss omfattning. Med den genomsnittliga förnyelsetakten för åren 2018–2022 skulle det ta cirka 130 år att byta ut alla nuvarande vattenledningar. Motsvarande siffra för spillvattennätet är 260 år och för dagvattennätet 390 år. Det pågår ett arbete med framtagande av en förnyelseplan för att identifiera det långsiktiga förnyelsebehovet och bestämma vilken förnyelsetakt som är lämplig för respektive ledningsslag för att upprätthålla funktionen i systemet. I samband med kommunens planerade utveckling behöver delar av ledningsnätet förstärkas och nya ledningar anläggas. Det gäller för såväl kommande bostadsbyggnation som för mark till näringslivet. Både nyanläggning i samband med nybyggnation och behovet av förnyelse av befintliga anläggningar behöver över tid rymmas inom de ekonomiska ramarna som sätts via VA-taxan.

Dricksvattenledningsnät

Vattenledningsnätet är cirka 143 km långt. Det finns tre vattentorn i kommunen, varav två stycken i Hallstammar samt ett i Kolbäck.

Mängden odebiterat vatten i Hallstahammar har under åren 2019–2022 varit knappt 30 %. I arbetet med att minska risken för odebiterat vatten har tre vattenkiosker installerats och majoriteten av alla brand-/spolposter i Hallstahammar är låsta. Kommunfullmäktige i Hallstahammar har fattat beslut om att mål för mängden odebiterat vatten ska vara 20 %. Det behöver tas fram åtgärdsförslag och kostnadsbedömningar för att tydliggöra vad det innebär att minska mängden odebiterat vatten till 20 %.

Bedömningen är att arbetet med det dagliga underhållet fungerar bra men arbetet behöver utvecklas och systematiseras.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Spill- och dagvattenledningsnätet

Spillvattenledningsnätet är cirka 136 km långt varav cirka 11 km är tryckspillvattenledningar. Det finns 21 stycken spillvattenpumpstationer i Hallstahammar som pumpar mot reningsverket i Mölnatorp. Det finns även en dagvattenpumpstation vid Knektbacken i Hallstahammar. Ungefär en pumpstation om året renoveras eller förnyas helt.

Inom kommunen är delar av ledningsnätet kombinerat, vilket innebär att dagvatten och spillvatten avleds i samma ledningar. Vid stora regn har kommunen drabbats av källaröversvämningar och arbete med att bygga ut dagvattennätet samt att få bort tillskottsvatten från spillvattenledningarna pågår.

Tillskottsvattnet minskar också tillgänglig kapacitet i ledningsnäten vilket försvårar för exploateringar. Bräddning på ledningsnätet förekommer och på åtta ställen har givare placerats ut för att mäta när bräddningarna sker och hur stora de är. Det behöver genomföras modelleringar av kapaciteten i hela ledningsnätet för att få en helhetsbild av systemfunktion och var de största flaskhalsarna finns.

Mängden tillskottsvatten till reningsverket var 2023 knappt 70 %. Tillskottsvatten ökar belastningen på reningsverket och påverkar reningseffektiviteten. Mätbara och tydliga mål för tillskottsvattenarbetet behöver tas fram för att säkerställa att resurser kan avsättas samt att rätt prioriteringar genomförs.

Dagvattenledningsnätet är cirka 107 km långt. Utbyggnad och komplettering av dagvattennätet är ett ständigt pågående arbete i samband med förnyelse och ombyggnation av VA-ledningsnätet. I samband med detta arbete ställs krav att fastigheter ska koppla sitt dagvatten till rätt ledning.

Dagvattenhantering

Hallstahammars kommun har ett tiotal dagvattenanläggningar. En tydlig fördelning av ansvaret för skötsel mellan Mälarenergi Vatten och kommunen behöver säkerställas.

De flesta dagvattenanläggningarna är utformade som torra dammar eller underjordiska magasin, vars syfte är att fördröja dagvatten för att avlasta ledningssystemet nedströms samt till viss del rena dagvattnet innan det når recipient.

Spillvattenrening

Avloppsreningsverk

Inom kommunen finns ett allmänt reningsverk, Mölnatorps avloppsreningsverk. Avloppsreningsverket renar spillvatten från anslutna hushåll, och i viss mån industrier, och är uppbyggt på traditionellt sätt med mekanisk, biologisk och kemisk behandling. Utsläppsvillkor finns för biokemisk syreförbrukning (BOD₇), totalfosfor och totalkväve.

Tillståndsgiven belastning (maximal genomsnittlig veckobelastning) för avloppsreningsverket är 20 000 pe. Dagens belastning är betydligt lägre än den tillståndsgivna. Uppskattningsvis är cirka 15 000 personer anslutna till verket.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Normalflödet in till verket ligger runt 6 600 m³ per dygn, men kan vid regnväder och snösmältning vara fyra till fem gånger högre.

Verket har haft problem med att uppfylla kraven i tillståndet avseende fosfor och kväve de senaste åren. Villkoren för BOD₇ har uppfyllts med god marginal.

Är inflödet större än verket kan hantera måste överskottet bräddas, antingen delvis behandlat eller obehandlat, till Kolbäcksån. Bräddning av helt obehandlat vatten är mycket ovanligt och bräddning av delbehandlat vatten har legat på en relativt låg nivå de senaste åren.

Enligt VISS är Mölntorps avloppsreningsverk utpekade som en betydande påverkansfaktor för vattenförekomsten *Kolbäcksån mellan Freden och Sörstafors*, i huvudsak med avseende på näringsbelastning. I VISS anges att avloppsreningsverket behöver minska fosforutsläppen med cirka 500 kg per år, vilket är mer än det genomsnittliga årliga utsläppet som idag sker från verket. Bedömningen i VISS grundar sig dock på de utsläpp som skedde under 2013–2014. Recipienten för avloppsreningsverket, vattenförekomsten *Kolbäcksån - mellan Freden och Sörstafors*, berör Natura 2000-området Strömsholm. Särskild statusklassning av vattenförekomsten med avseende på skyddad natur har ännu inte skett. Strängare krav vad gäller exempelvis näringsbelastning kan därför inte uteslutas i framtiden. Det är därför viktigt att upprätthålla en god fosforrening samt att följa utvecklingen och ha viss beredskap för att strängare krav kan komma framöver.

Slamhantering

Det slam som uppstår vid reningsverket förtjockas och rötas i en rötkammare. Externt slam från enskilda slamavskiljare tas emot och behandlas vid reningsverket tillsammans med övrigt slam. Producerad gas används till uppvärmning av rötkammare och egna lokaler. Efter slamlagring sprids slammet på åkermark. Slammet är idag inte certifierat enligt Revaq men det slam som uppfyller kraven i Naturvårdsverkets kungörelse, SNFS 1994:2, sprids på åkermark.

Uppströmsarbete

Uppströmsarbete definieras här som att *”Begränsa föroreningar och andra flöden som kan påverka våra anläggningar, processer och kvaliteten på vatten som når våra yt- och grundvattenförekomster, inkommande avloppsvatten och slam vid reningsverken”*.

Uppströmsarbete innefattar alltså insatser för att minska föroreningar och andra flöden som kan påverka eller påverkar VA-verksamheten och kommunens yt- och grundvattentäkter negativt. Att jobba uppströms och minska gifter i miljön bidrar till levande sjöar och hav samt till att klara de nationella miljömålen för en giftfri miljö och mindre klimatpåverkan. Det bidrar även till att klara kraven i EU:s vattendirektiv om god ekologisk och kemisk status i grund- och ytvatten samt ökar förutsättningarna att använda slammet från reningsverket som gödselmedel.

I Hallstahammar har ett mindre omfattande uppströmsarbete pågått där exempelvis förteckning av anslutna verksamheter finns upprättad, industrikontroll och viss provtagning på ledningsnät har genomförts. Ett systematiskt uppströmsarbete har bedrivits utifrån en handlingsplan i samarbete med miljökontoret i Hallstahammar. I

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

samarbete med Länsstyrelsen och miljökontoret i Hallstahammar kommer Mälarenergi Vatten utveckla uppströmsarbetet.

VA-anläggningarnas funktion vid skyfall

En vattentjänstplan ska enligt ändringen i LAV innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. SMHI definierar ett skyfall som att det regnar minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut. I Hallstahammars *Klimatanpassningsplan 2018 – 2025* finns en förstudie och handlingsplan med fokus på vatten och värme.

Konsekvenserna av skyfall är generellt som störst när det kommer mycket regn under en kort tid, då vattnet inte hinner rinna undan vilket kan leda till skadliga översvämningar och erosionsskador.

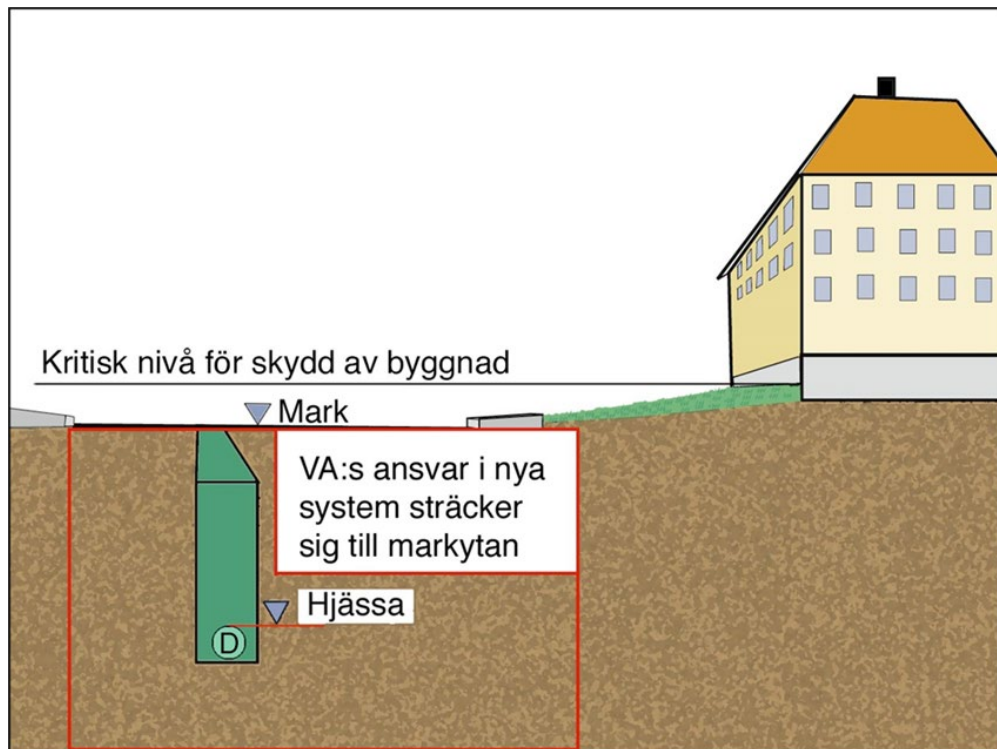
Nya dagvattenledningar i Hallstahammar dimensioneras för att hantera regn enligt branschorganisationen Svenskt Vattens riktlinjer, för närvarande publikationen *P110 - Avledning av dag-, drän- och spillvatten*. Tidigare riktlinjer innebar andra förutsättningar, med lägre krav på hur stora regn som ledningarna skulle kunna hantera och dessa gäller fortfarande för de gamla ledningarna. Enligt P110 ansvarar VA-huvudmannen för att nya dagvattensystem i centrum- och affärsområden klarar regn som statistiskt sett kommer en gång på 30 år, (medräknat en klimatfaktor för att regnen framöver blir kraftigare), utan att det blir marköversvämning från ledningarna, se Figur 7. För bostadsbebyggelse gäller att dagvattensystemet minst klarar regn med 10–20 års återkomsttid med klimatfaktor. Vid större regn är det kommunens ansvar att bebyggelsen är planerad på ett sådant sätt att den inte blir skadad vid skyfall. Detta sker till exempel genom att säkerställa tillräcklig höjdsättning av byggnader, byggande av skyfallsvägar och dagvattenanläggningar.

Mål och
budget

Strategi

Program

Hand-
lingsplan

Figur 7 Ansvar för dagvattenhantering. Figur 2.3 från P110.

Kravet på åtgärder för att VA-anläggningen ska kunna fungera vid skyfall innebär inte att ledningsnätet måste dimensioneras för att hantera skyfall. Detta skulle innebära stora ledningsdimensioner som behövs under en begränsad tid, vilket inte är den mest kostnadseffektiva lösningen och kanske inte ens tekniskt möjlig. Kraftigare regn behöver hanteras på markytan; genom fördröjning eller avledning i stråk som inte påverkar till exempel byggnader och känsliga verksamheter.

Metod för bedömning av påverkan från skyfall och höga vattennivåer

Det underlag som använts för bedömningen av påverkan från skyfall och höga nivåer i Kolbäcksån är följande (källa för de två första punkterna: WebbGIS Västmanlands län, Länsstyrelsen Västmanland):

- Länsstyrelsen i Västmanlands lågpunktskartering för ett hundraårsregn (2017)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) analys över konsekvenser av översvämning i Kolbäcksån (2014).
- Scalgo Live, ett GIS-baserat webverktyg som används för att analysera höjddata ur ett ytvattenperspektiv.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

De VA-anläggningar som ligger inom cirka fem meter från en yta i skyfallskarteringen, med ett beräknat vattendjup större än 0,1 meter, har studerats närmare. Analysen visar att vid ett 100-årsregn riskerar tre spillvatten- och en dagvattenpumpstation att påverkas av ett vattendjup större än 1 meter vid byggnaden. Fem spillvattenpumpstationer riskerar att

översvämmas vid ett 100-årsflöde i Kolbäcksån och ytterligare två vid ett 200-årsflöde. Vid några av pumpstationerna finns även en risk för skred.

För delar av vattenverken och för avloppsverket finns viss skredrisk och även påverkan av skyfall.

Mälarenergi Vatten har gjort en riskbedömning för de pumpstationer som studerats, baserad på hur stor sannolikheten är för att pumpstationen översvämmas och hur stora konsekvenserna blir. Fyra stationer har i och med detta fått högsta prioritet för åtgärder. Vilka åtgärder som kan vara aktuella ska utredas närmare under år 2025. En möjlig åtgärd kan vara att se över el- och styrskåp så att de inte riskerar att svämmas över. Andra tänkbara lösningar kan vara att se till så att vattnet tar en annan väg, fasta eller temporära skyddsvallar eller fördröjning uppströms. Den typen av åtgärder bör förmodligen lösas gemensamt med stadsplaneringen och utföras genom gröna lösningar där så är möjligt.

Åtgärder för verken behöver utredas vidare.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Åtgärder – den allmänna VA-anläggningen

I arbetet med VA-översikten och vattentjänstplanen har behov och utmaningar identifieras. Följande åtgärder, som omfattar den allmänna VA-anläggningen, är framtagna för att möta behoven och är prioriterade under perioden 2026–2029.

Tabell 2 Åtgärder för att möta identifierade behov och utmaningar avseende den allmänna VA-försörjningen för perioden 2026-2029.

Åtgärd	Motiv/kommentar	Ansvar
Plan för att säkerställa att halterna av fluorid i dricksvattnet långsiktigt underskrider gränsvärdet.	Det senaste året har halterna av fluorid legat under gränsvärdet. Det behövs dock en plan för att snabbt kunna sätta in åtgärder om halterna börjar stiga igen. Kartläggning av möjliga åtgärdssteg genomförs	Mälarenergi Vatten
Säkerställa rätt antal mikrobiologiska barriärer i vattenverket	Det pågår en utredning kring barriärer för att säkerställa skydd mot virus och bakterier i dricksvattnet. Det kan komma att behövas investeringar om utredningen visar att vattenverket inte har ett fullgott skydd i dagsläget.	Mälarenergi Vatten
Revidering av nödvattenplanen från år 2015.	Befintlig plan bör revideras.	Hallstahammars kommun, med stöd av Mälarenergi Vatten
Reservvatten för Hallstahammars kommun	I ett första steg färdigställa vattenförsörjningsplanen. Sedan fatta beslut om fortsatta utredningar för att hitta möjliga reservvattenlösningar på längre sikt.	Mälarenergi Vatten AB
Ta fram en strukturerad plan för att minska det odebiterade vattnet.	Arbete pågår med att jobba mot målet, som är 20 %. En bedömning av kostnad för att nå målet behöver tas fram.	Mälarenergi Vatten
Ta fram en strukturerad plan för att minska tillskottsvattnet, sätta mätbara och tydliga mål.	Arbetet behöver fortsätta och takten öka. Minska volymerna av tillskottsvatten, minska bräddvolymerna samt minska risken för källaröversvämningar hos kunderna. Krävs olika typer av åtgärder och långsiktighet för att uppnå god effekt.	Mälarenergi Vatten
Ta fram en förnyelseplan för ledningsnätet.	Arbete pågår, planen ska vara klar senast år 2025. Kartlägga det långsiktiga renoveringsbehovet på ledningsnätet samt pumpstationer för att säkerställa systemfunktion. Inkluderar även förbättrad styrning och övervakning av tex flöden, bräddningar osv.	Mälarenergi Vatten
Modellering av kapaciteten	Modelleringen syftar främst till att klargöra hur kapaciteten i ledningsnätet ser ut idag och för kommande exploateringar. Fördjupade modeller kan även på sikt användas i tillskottsvattenarbetet. Är även en del i arbetet med förnyelseplanen.	Mälarenergi Vatten
Fortsatt arbete med att trygga reningsprocessen för att långsiktigt klara	Avser både kväve och fosfor. När det gäller kväve pågår det arbete med åtgärder som ska utvärderas under 2024. Minskning av	Mälarenergi Vatten

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Åtgärd	Motiv/kommentar	Ansvar
utsläppskraven vid Mölntorps avloppsreningsverk.	mängden tillskottsvatten kan långsiktigt bidra till förbättrad kväverening. För fosfor vidtas åtgärder för förbättrad styrning och övervakning i ett första läge. Driftstrategi behöver tas fram för styrning av verket vid olika driftsituationer. På sikt behöver tillståndet för reningsverket förnyas.	
Utveckla uppströmsarbetet i samarbete mellan kommunen och VA-bolaget.	Det förekommer periodvis kvalitetsbrister i slammet, exempelvis varierande pH-värden. Källorna till föroreningar i slammet behöver kartläggas och åtgärdas i den mån det går. Utredning om förutsättningar för en eventuell REVAQ-certifiering.	Mälarenergi Vatten och Hallstahammars kommun
Ta fram en långsiktig investeringsplan för reningsverk och vattenverk – både ny- och reinvesteringar	Behövs en sammanställning av hur stort investeringsbehovet egentligen är och hur mycket pengar det kommer att kosta. Omfattar alla maskindelar samt styrning- och övervakning.	Mälarenergi Vatten
Ta fram ett systematiskt arbetssätt för drift- och underhåll av ledningsnät och anläggningar	Säkerställa att åtgärder genomförs i rätt tid och enligt rätt prioriteringar.	Mälarenergi Vatten
Utreda skyfallsåtgärder på pumpstationer och VA-verk	I den genomförda riskbedömningen fick fyra pumpstationer högsta prioritet för åtgärder. Förutsättningarna för åtgärder behöver studeras närmare på plats. Detsamma gäller påverkan från skyfall och höga vattennivåer på vattenverket och reningsverket. Där är situationen inte helt klarlagd.	Mälarenergi Vatten

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Identifiering och klassificering av bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet

I Hallstahammars kommun finns cirka 750 enskilda avloppsanläggningar och ungefär lika många enskilda dricksvattenbrunnar. Vissa av de enskilda avlopps- och dricksvattenanläggningarna är gemensamma för flera fastigheter. Under vissa omständigheter kan det finnas grund för att befintliga fastigheter med enskild VA-försörjning i framtiden införlivas i det allmänna VA-verksamhetsområdet. Därför behöver detta utredas utifrån 6 § i lag om allmänna vattentjänster (LAV). Lagen reglerar kommunens skyldighet att förse ett område med allmänna vattentjänster. Enligt 6 § LAV har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger. Enligt rättspraxis menas med ”större sammanhang” mellan cirka 20 och 30 fastigheter, men tolkningen är inte helt entydig då även färre antal fastigheter i vissa fall har bedömts utgöra så kallade §6-områden. Ofta används begreppet fastigheter synonymt med begreppet hushåll eller bostadshus vid beskrivningen av omfattningen av bebyggelsen i ett område. I vissa fall ger antalet ”hushåll” en mer rättvis bedömning av förhållandena. Till exempel kan ett område bestå av enstaka fastigheter men med många arrendetomter som därmed kan ses som ett större sammanhang. Det kan också finnas flerfamiljsbostäder eller andra verksamheter, t ex skolor, på aktuella fastigheter.

I denna vattentjänstplan används begreppet *bebyggelseområde* som uttryck för ett område där det finns bebyggelse som eventuellt kan utgöra ett större sammanhang i vattentjänstlagens mening och där det kan finnas ett behov av kommunalt ansvar för VA-försörjningen. I vissa fall är antalet fastigheter ungefär lika många som antalet hushåll och i andra fall kan antalet hushåll vara fler än antalet fastigheter i ett område. Både det ungefärliga antalet hushåll och det ungefärliga antalet fastigheter anges för varje identifierat bebyggelseområde. Utgångspunkten i identifieringen av områden är dock antal hushåll på platsen. Den prioriteringsmodell som presenteras längre fram i texten samt i bilaga 1 och som har använts för att få fram en prioriteringspoäng för vissa av områdena utgår också från antal hushåll på en viss plats.

Vid bedömningen av behovet ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Det är kommunen som gör bedömningen om det finns förutsättningar i ett område att lösa behovet genom en enskild anläggning. Om kommunen bedömer att behovet behöver lösas i ett större sammanhang genom en allmän VA-anläggning i ett visst område omfattas samtliga fastigheter som ingår i området. Den nya bestämmelsen syftar alltså inte till att på fastighetsnivå undanta vissa fastigheter från allmänt VA i ett område där kommunen fattat beslut om VA-verksamhetsområde.

Kommunens samhällsbyggnad går hand i hand med planering av VA-försörjning och det är därför viktigt att i god tid identifiera områden som kan omfattas av 6 § i lagen om allmänna vattentjänster. De identifierade områdena ska då ingå i en långsiktig plan för

Mål och budget

Strategi

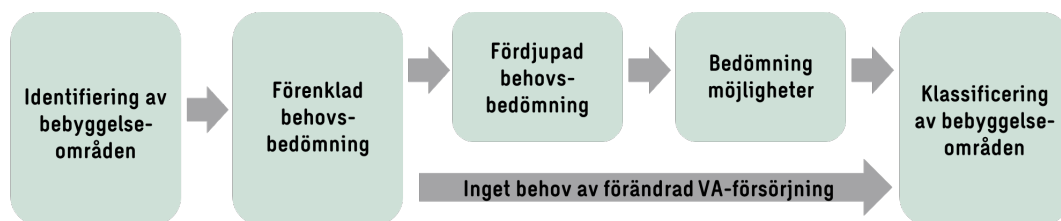
Program

Handlingsplan

VA- utbyggnad. Utan en plan för VA-utbyggnad kan kommunen riskera att ställas inför förelägganden från länsstyrelsen enligt 51 § LAV om att inrätta allmänna vattentjänster i områden där avsikten inte är att bygga ut allmänt VA eller där man planerat att göra det vid ett senare tillfälle. Dessa beslut tas då utan planering och politiskt antagen prioritering vad gäller VA-utbyggnad vilket minskar kommunens kontroll över t ex utbyggnadsprocessen och VA-taxans utveckling. En god VA-planering är därför kommunens möjlighet att själv påverka i vilken ordning olika områden ska anslutas till den allmänna VA-försörjningen.

Metod för behovsbedömning samt klassificering

I arbetet med vattentjänstplanen har en bedömning av behovet av en förändrad VA-försörjning för befintliga områden genomförts. Figur 8 beskriver övergripande arbetsgången som använts för att identifiera, bedöma och klassificera bebyggelseområden inom Hallstahammars kommun som kan ha behov av en förändrad VA-försörjning.

Figur 8 Arbetsgång för bedömning av behov av förändrad VA-försörjning för befintliga bebyggelseområden.

Identifiering

I syfte att undersöka vilka befintliga bebyggelseområden i Hallstahammar som kan beröras av kommunens skyldighet att ordna vatten och avlopp i ett större sammanhang har områden som skulle kunna uppfylla kravet identifierats. Detta har gjorts dels utifrån Länsstyrelsen i Västmanlands rapport ”Var ska vi börja” (Rapport 2018:04), dels genom studier av kartunderlag och genom diskussioner med och insamlande av faktaunderlag från medlemmar i projektgruppen för framtagandet av vattentjänstplanen. I rapporten ”Var ska vi börja” har Länsstyrelsen Västmanland sammanställt ett antal områden i länets kommuner, där bebyggelsen är såpass omfattande att det skulle kunna finnas ett kommunalt ansvar att lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang. Rapporten kan användas av kommunerna som ett planeringsunderlag och ligger även till grund för Länsstyrelsens tillsynsarbete gällande kommunernas ansvar enligt LAV.

Vid identifiering av bebyggelseområden med potentiellt behov av allmän VA-försörjning har det vid flera tillfällen i andra kommuner formulerats urvalskriterier som bygger på att genom kartanalys hitta områden med ett bestämt antal hushåll/bostäder där avståndet mellan hushållen uppgår till ett maximalt antal meter. Ett relativt vanligt kriterium är att antalet hushåll/bostäder sätts till minst 20, med ett avstånd om 150 meter eller mindre mellan hushållen/bostäderna. Motivet till att välja 20 hushåll i grupp är att detta antal, som tidigare nämnts, ofta utgör en ungefärlig nedre gräns för antal hus som krävs för att utgöra ett större sammanhang. 150 meter eller mindre mellan husen är valt utifrån hur avstånd har tolkats i olika domar gällande om viss bebyggelse ska anses vara en del av

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

det större sammanhanget eller inte. Se till exempel Statens VA-nämnd, Beslut 2015-04-13, BVa 36, där 300 meter ansågs vara för långt eller Statens VA-nämnd, Beslut 2010-03-01, BVa 13, där 150–200 meter sågs som tillräckligt nära.

Vilket minsta avstånd som krävs för att utgöra en del i ett större sammanhang är inte entydigt, utan det blir ofta en bedömningsfråga i det enskilda fallet. En lite mindre bebyggelsegrupp som ligger relativt nära en större bebyggelsegrupp där det redan finns allmänt VA kan till exempel anses utgöra en del av det större sammanhanget, trots att avståndet är längre än vad som vanligtvis krävs. Om samma mindre bebyggelsegrupp hade legat helt för sig själv långt från övrig bebyggelse hade bedömningen kunnat bli en annan. Det finns också andra faktorer som kan medföra att det bedöms finnas ett behov av allmänt VA trots att antalet hushåll är färre än 20 i grupp. Det skulle till exempel kunna röra sig om ett vattendrag som är extra skyddsvärt av någon anledning eller att de enskilda vattentäkterna inte har tillräcklig kapacitet eller kvalitet.

Kriteriet om 20 hushåll/bostäder och 150 meter eller mindre mellan husen har funnits med som en bakgrundstanke vid identifieringen av bebyggelseområden i Hallstahammar men har inte utgjort någon absolut gräns. Därför har ett flertal områden identifierats och även behovsbedömts trots att antalet hushåll är färre än 20 eller att avståndet är längre än 150 meter.

Bedömning behov

Enligt 6 § LAV är det behovet som ska styra om ett område ska införlivas i VA-verksamhetsområdet eller inte. Med stöd av denna paragraf har kommunen skyldighet att ordna vatten- och/eller avloppsförsörjning där det finns ett behov utifrån skyddet för hälsa och miljö i ett större sammanhang.

Vid bedömning av om det finns ett behov eller inte i ett visst bebyggelseområde används ofta en prioriteringsmodell där poäng ges utifrån vissa förutbestämda kriterier. Med hjälp av resultatet från en sådan bedömning kan olika bebyggelseområdens behov av allmänt VA prioriteras gentemot varandra.

Behovsbedömningen för de identifierade bebyggelseområdena i Hallstahammar har utförts i två steg. I det första steget gick projektgruppen tillsammans igenom alla de identifierade bebyggelseområdena och gjorde en förenklad behovsbedömning utifrån de förhållanden som är kända på respektive plats, till exempel antal hushåll, bebyggelsestryck, typ av bebyggelse samt status för nuvarande vatten- och avloppslösningar och om det finns några kända problem i området. Under den förenklade behovsbedömningen valdes sedan två områden, Norrbyholm samt Lilla och Stora Äggeby, ut för att genomgå en fördjupad behovsbedömning i en prioriteringsmodell med poängbedömning. Detta gjordes eftersom de två områdenas behov av allmänt VA inte tydligt kunde bedömas endast utifrån den förenklade behovsbedömningen.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

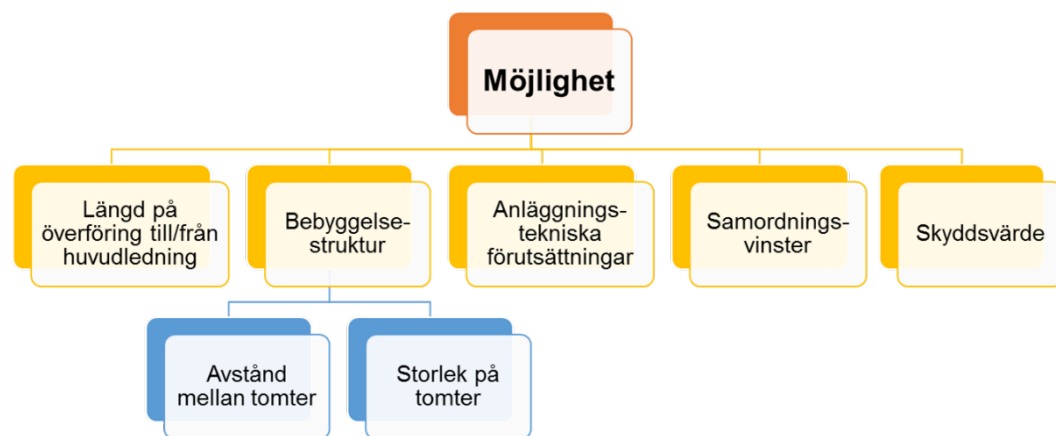
Den prioriteringsmodell som använts här har utgått från kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa, se Figur 9. Beskrivning av bedömningsgrunder för respektive parameter i bedömningen av behov kan läsas i Bilaga 1.

Figur 9 Kriterier för bedömning av behov av förändrad VA-försörjning.

Bedömning möjligheter

Med hjälp av prioriteringsmodellen går det även att utvärdera och bedöma vilka möjligheter det finns att bygga ut allmänt VA till ett visst område. Bedömningen av möjligheter syftar här på VA-huvudmannens möjligheter att ansluta ett specifikt område med överföringsledning till befintligt system. Möjligheterna har bedömts utifrån längd på överföringsledning, bebyggelsestruktur, anläggningstekniska förutsättningar, samordningsvinster och skyddsvärde, se Figur 10. Beskrivning av bedömningsgrunder för respektive parameter i bedömningen av möjlighet kan läsas i Bilaga 1.

Figur 10 Kriterier för bedömning av möjlighet att ansluta området till befintliga VA-anläggningar.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Den nya skrivningen i lagen om allmänna vattentjänster, som började gälla 2023-01-01, innebär ett förtydligande av att särskild hänsyn ska tas till lokala förutsättningar för att tillgodose vatten- och avloppsförsörjningen genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Denna fråga vägs in vid bedömningen av området. Det har inte varit aktuellt i Hallstahammar vid denna bedömning men kan bli aktuellt i framtiden.

Klassificering

Utifrån genomförd behovsbedömning har varje område klassificerats. Klassificeringen kommer att ligga till grund för hur Mälarenergi Vatten och Hallstahammars kommun hanterar VA-frågor i det aktuella området. Behovsbedömningen ses över årligen. I samband med aktualiseringsprövningen (vart fjärde år) ska beslut tas om klassningen fortfarande är aktuell.

VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av en förändrad VA-försörjning. Vidare utredning behövs kring om det ska vara en lokal lösning eller om det ska ske genom påkoppling på befintligt ledningsnät. Här har kostnaden stor betydelse för val av lösning.

VA-utredningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som kan ha behov av förändrad VA-försörjning men där utredningar behöver genomföras för att erhålla ett tydligare beslutsunderlag. VA-utredningens resultat visar om området ska klassificeras som VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område.

VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som inte har behov av förändrad VA-försörjning i nuläget. Det är till exempel områden där det pågår exploatering med enstaka fastigheter i taget vilket kan förändra VA-situationen i området över tid. Området behöver bevakas vilket kan innebära att tillsyn av enskilda avlopp prioriteras eller att särskilda överväganden kan behöva göras vid till exempel bygglovshantering. Bevakningen syftar till att följa förändringar i behovet av VA-försörjningen på längre sikt. Med kunskap om hur VA-situationen i ett område förändras över tid kan kommunen arbeta proaktivt för att situationen kring vatten- och avloppsförsörjning inte ska förvärras.

Enskilt VA-område är ett område med en sådan karaktär att godtagbart omhändertagande av spillvatten samt godkänt dricksvatten kan lösas enskilt även i framtiden. Detta kan bero på att fastigheterna ligger glest eller att det inom områden med samlad bebyggelse finns gynnsamma geologiska förhållanden, stora tomter eller stora avstånd mellan tomterna. Enskild VA-försörjning kan vara baserad på anläggningar som försörjer flera fastigheter. Områden med enskild VA-försörjning kan vid behov klassas om, exempelvis vid ny planläggning i närområdet.

Resultat av behovsbedömning samt klassificering

Resultatet av behovsbedömningen och bebyggelseområdenas klassning illustreras i Figur 11. Därefter sammanfattas resultatet i text. En mer detaljerad beskrivning av respektive bebyggelseområde och grunden till klassningen redovisas i Bilaga 1. I bilagan presenteras även poängresultatet från den fördjupade behovsbedömningen av Norrbyholm samt Lilla och Stora Äggeby. Metoden för den fördjupade behovsbedömningen beskrivs också i Bilaga 1. Det är möjligt att vikta de kriterier som ingår i bedömningsmodellen. Det har inte genomförts för Hallstahammar. Alla kriterier har således samma vikt.

De flesta bebyggelseområden som har studerats inom ramarna för detta arbete består av färre än 20 hushåll.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Under 2022 slutfördes utbyggnaden av allmänt VA till Berg, vilket även inkluderar Svenby och Norrby. I arbetet med identifiering och klassificering av bebyggelseområden utanför verksamhetsområdet har enstaka fastigheter och mindre grupper av fastigheter i närheten av Berg analyserats, för att öka förståelsen kring vilka avvägningar som låg till grund för beslut om gränserna för verksamhetsområdet. Fastigheter som ligger nära verksamhetsområdet kan i framtiden bli föremål för VA-utbyggnad. Förutsättningarna behöver då utredas i de enskilda fallen. Hallstahammar kommun och Mälarenergi kommer inte i dagsläget driva frågan om anslutning av ytterligare fastigheter i närheten av Berg.

*Mål och
budget*

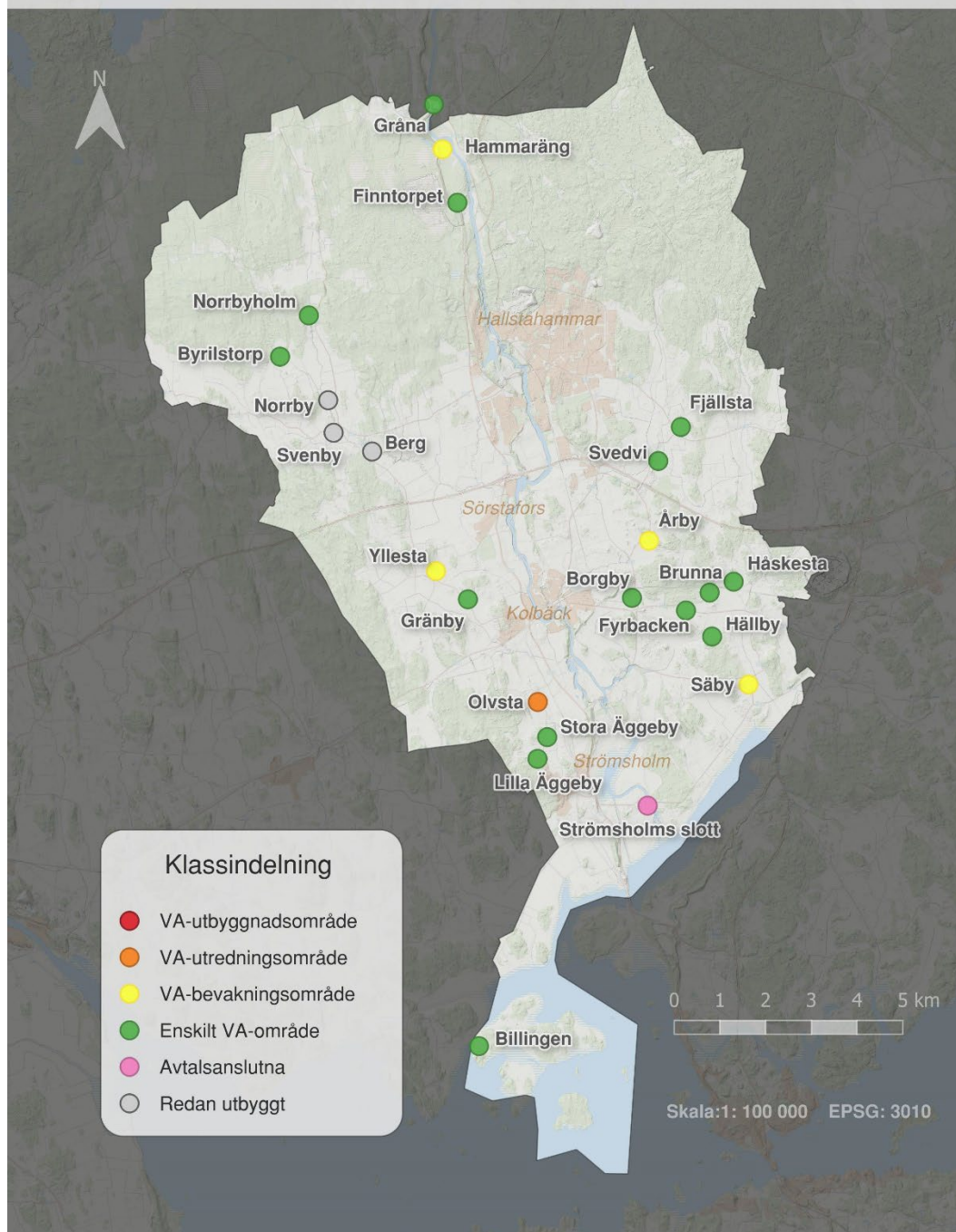
Strategi

Program

*Hand-
lingsplan*

Hallstahammars kommun

Översikt över områden och deras klass för vattentjänstplanen

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Figur 11: Identifierade bebyggelseområden utanför nuvarande verksamhetsområde som ingått i behovsbedömningen. Inom Hallstahammar kommun har inga VA-utbyggnadsområden eller VA-utredningsområden identifierats.

VA-utbyggnadsområden

Inget av de utredda bebyggelseområdena har i dagsläget bedömts ha ett tydligt behov av anslutning till allmän VA-försörjning.

Andra områden kan i framtiden bedömas ha behov av anslutning till allmän VA-försörjning. När det finns en plan för utbyggnad bör tillstånd till nya enskilda anläggningar i området inte ges.

VA-utredningsområden

Området Olvsta har klassats som ett VA-utredningsområde. I dagsläget är Olvsta anslutet till den allmänna VA-anläggningen som en samfällighetsförening utanför verksamhetsområdet. Det behöver utredas om föreningen ska införlivas i VO samt i så fall under vilka former.

VA-bevakningsområden

Området Hammaräng har bedömts vara ett bevakningsområde. I dagsläget är bedömningen att området inte har behov av allmän VA-försörjning. Det består idag främst av fritidshus men skulle området omvandlas till fler permanentbostäder kan behovet förändras. Ytterligare bebyggelseutveckling i området bedöms dock inte vara lämplig med avseende på närhet till Kolbäckån där det finns risk för både översvämning och skred. Dessutom omfattas ån av strandskydd.

Även området Säby har klassats som ett bevakningsområde. I nuläget består området av två mindre kluster av bebyggelse. Det finns ett visst exploateringsstryck i området. Fastigheter har styckats av och bebyggts de senaste åren och det förekommer fortfarande viss aktivitet i området gällande förfrågningar om förhandsbesked. Behovet av allmän VA-försörjning kan förändras beroende på bebyggelseutvecklingen.

Slutligen har områdena Årby och Yllesta klassats som VA-bevakningsområden. I Årby har det ansökts om förhandsbesked intill befintlig bebyggelse. Om ytterligare bebyggelse tillkommer i Årby kan antalet hushåll i området bli fler än 20, vilket kan tyda på att bebyggelseområdet ingår i ett större sammanhang enligt 6 § LAV. För Yllesta gäller att det idag inte bedöms finnas något behov av förändrad VA-försörjning. Området har en lantlig karaktär med stora tomter. Det finns inga uppgifter om dålig dricksvattenkvalitet och det har inte varit några problem att anlägga enskilda avlopp på platsen. Eftersom antalet hushåll och fastigheter i området uppgår till ca 20 stycken bedöms det dock att området bör hållas under bevakning för att kunna följa om någon utveckling eller förtätning sker på sikt.

Enskilt VA-område

Området Norrbyholm har bedömts vara ett enskilt VA-område. Den fördjupade behovsbedömningen gav förhållandevis låga poäng vilket tyder på att det inte finns något stort behov av en förändrad VA-försörjning. På grund av områdets relativa närhet till befintligt VO, små tomter och närhet till känsliga Svenbybäcken behövde området utredas vidare. Bygg- och miljöförvaltningen har nu genomfört en bedömning av

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

möjligheten att ordna enskilda avlopp i Norrbyholm. Slutsatsen från bedömningen är att det är möjligt att ordna enskilt avlopp inom området. Det finns heller inga indikationer på problem med vare sig kvalitet eller kvantitet i de enskilda dricksvattenbrunnarna. Sammantaget bedöms därför Norrbyholm i nuläget inte ha behov av allmän VA-försörjning.

Också det andra området som ingick i den fördjupade behovsbedömningen, Lilla och Stora Äggeby, bedöms vara ett enskilt VA-område. Området fick mycket låga poäng i den fördjupade behovsbedömningen.

Följande områden, som ingick i den förenklade behovsbedömningen, anses kunna ha fortsatt enskilt VA-försörjning alternativt fortsatt kunna vara avtalsanslutna utanför VA-verksamhetsområdet

- Billingen
- Borgby
- Brunna, Fyrbacken, Hällby, Håskesta, Hammarbacken
- Byrilstorp
- Finntorpet
- Fjällsta
- Gråna, Getängen
- Gränby
- Strömsholms slott
- Svedvi

Åtgärder – bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet

I arbetet med VA-översikten och vattentjänstplanen har behov och utmaningar identifieras. Följande åtgärder, som omfattar bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet, är framtagna för att möta behoven och är prioriterade under perioden 2026–2029.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Tabell 3 Åtgärder för att möta identifierade behov och utmaningar avseende bebyggelseområden utanför VA-verksamhetsområdet för perioden 2026-2029.

Åtgärd	Motiv/kommentar	Ansvar
Fortsatt arbete med riskklassning av avloppsanläggningar för att bestämma tillsynsbehov.	I detta ingår kategorisering av anläggningarna för att veta hur många som är gemensamma för flera hushåll.	Hallstahammar kommun
Utredning av om Olvsta ska införlivas i VA-verksamhetsområdet eller inte samt i så fall under vilka former.	Detaljerad kartläggning och avgränsning av antal hushåll och fastigheter i området, samt vilka verksamheter som finns på platsen. Syftet är att kunna bestämma om det finns ett behov av att införliva Olvsta i VA-verksamhetsområdet eller inte, samt i så fall under vilka former.	Mälarenergi Vatten

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Konsekvenser

Detta avsnitt beskriver övergripande de miljökonsekvenser samt sociala och samhällsekonomiska konsekvenser som ett genomförande av vattentjänstplanen bedöms medföra. Om planens genomförande medför betydande miljöpåverkan har utretts separat.

I vattentjänstplanen ingår inte någon närmare bedömning av hur befintligt ledningsnät, pumpstationer och processanläggningar klarar av ökad belastning som uppkommer till följd av exploatering.

Miljökonsekvenser

Den ekologiska statusen på vattenförekomsterna i Hallstahammars kommun medför att åtgärder behöver vidtas för att sänka näringsbelastningen. Enskilda avlopp står dock för en mindre del av påverkan.

Ett av vattentjänstplanens syften är att utreda vilka områden inom Hallstahammar som bör omfattas av VA-verksamhetsområde alternativt utredas vidare för att uppfylla vattentjänstlagens krav på skydd av människors hälsa och miljön. Inga områden har identifierats som VA-utredningsområden eller VA-utbyggnadsområden. Arbetet med riskklassning och inventering av enskilda avlopp kommer att fortgå, och fokus kan läggas där behoven är som störst. Det borde i förlängningen leda till bättre status på enskilda anläggningar med minskad näringsbelastning.

Sociala konsekvenser

Tillgång till rent vatten och sanitet för alla är grundläggande för människors hälsa och utveckling (Agenda 2030, mål 6). Undermåliga avloppsanläggningar utgör också ett hot mot vattenförekomsternas kvalitet och en god avloppsvattenhantering och tillsyn av enskilda och kommunala anläggningar är därför viktigt för att minska risken för att vattenkvaliteten försämras. Försämrade vattenkvalitet, genom undermåliga avloppsanläggningar placerade uppströms en dricksvattentäkt, kan påverka människors hälsa direkt genom försämrade dricksvattenkvalitet. Påverkan kan även ske indirekt genom försämrade möjligheter till rekreation i form av till exempel bad och fiske.

Förändrade nederbördsmonster till följd av klimatförändringar kan påverka både vattenkvalitet och -kvantitet. Det finns en större robusthet i de kommunala systemen vilket i ett långsiktigt perspektiv tryggar VA-försörjningen i de områden som införlivas i det allmänna VA-verksamhetsområdet. Detta är positivt för att på sikt ha en säker och hållbar VA-försörjning för kommunens invånare. En negativ aspekt med större system är dock att fler hushåll kan påverkas vid eventuella längre driftstopp eller störningar.

VA-anslutning av befintliga områden kan för vissa hushåll, som befinner sig i en prövad ekonomisk situation, medföra stora svårigheter. Det kan också ge negativa konsekvenser för hushållens privatekonomi om anslutningsavgiften blir oproportionerligt hög i förhållande till fastighetens värde, till exempel om det är ett enkelt fritidshus.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan

Hänsyn ska tas till barnkonventionen, till exempel vid utformning av nya områden. I arbetet med vattentjänstplanen är det främst två punkter som är aktuella:

- I kommunen finns dricksvatten av god kvalitet (artikel 24)
- Dricksvattnets kvalitet prövas regelbundet (artikel 24)

Vattentjänstplanen bedöms påverka den första punkten positivt genom att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbar VA-planering. Planen bedöms inte påverka den andra punkten.

Ekonomiska konsekvenser

Utbyggnad samt förvaltning av allmänt VA finansieras genom den av kommunfullmäktige antagna taxan.

De största kostnaderna framöver kommer att vara kopplade till förnyelse av VA-ledningsnäten samt investeringar i vatten- och avloppsreningsverket. Handlingsplaner för investeringar ska tas fram, som ger en tydligare bild av det ekonomiska behovet och konsekvenserna på VA-taxan. Den bedömning av behov av resurser och budget som gjorts i kapitlet om åtgärder utgår ifrån nuvarande budgetsituation och om genomförandet av åtgärden finns med i budgetplaneringen för kommande år eller inte.

De ekonomiska konsekvenserna för enskilda fastighetsägare vid en anslutning till allmänt VA kan vara negativa eller positiva. En anläggningsavgift för anslutning måste betalas. Brukningsavgift enligt VA-taxan tillkommer som löpande kostnad. Detta måste dock sättas i perspektiv till de kostnader som är förknippade med enskilda anläggningar. En enskild anläggning behöver renoveras eller byggas om med jämna mellanrum. Kostnaden påverkas av vald lösning och hur väl anläggningen underhålls. Löpande kostnader för slamtömning och tillsyn tillkommer. Vilket av dessa alternativ som i slutänden är mest kostsamt går inte att bedöma på en generell nivå eftersom kostnaderna blir specifika för varje enskild anläggning.

Mål och budget

Strategi

Program

Handlingsplan